

ДЕТЕ ЧИТАЛАЦ И ХРОНОЛОГИЈА ЧИТАЊА: ПУТОКАЗ ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ И ИСТРАЖИВАЊЕ ДЈЕЧИЈЕГ ЧИТАЛАЧКОГ ИСКУСТВА

**Вишња Мићић (2020). Београд: Учитељски факултет,
Универзитет у Београду, сѝр. 193**

У издаваштву Учитељског факултета у Београду 2020. године изашла је монографија *Дете читалац и хронологија читања* ауторке Вишње Мићић, доценткиње на Катедри за српски језик, књижевност и методiku наставе српског језика и књижевности. Монографијом се на врло оригиналан и логички заокружен начин приказује како једино континуиран рад води ка формирању читалачког искуства и као таква има шансу да постане незаобилазна у методичком проучавању књижевности за дјecu.

Рукопис књиге намијењене васпитачима и учитељима је оптималног обима, тематски умрежене структуре, психолингвистичке утемељености и иновативне методичке заснованости, те може бити поуздан ослонац у компетентном припремању, извођењу и вредновању наставе српског језика на млађем школском узрасту. Ауторка је у овој cjеловитој монографији, на сто деведесет три странице текста, а у оквиру шест поглавља, изнијела актуелна питања и разријешила следеће дилеме: који су појмови кључни у разматрању чита-

лачког искуства, како се читањем конструише значење, колико је интертекстуални приступ тумачењу књижевних дјела примјенљив у васпитно-образовном раду и настави српског језика у млађим разредима основне школе, у чему лежи проблем хронологије читања, на који начин се испитује хоризонт очекивања и, на крају, питање стварања читалаца. Сходно тим питањима и дилемама, поглавља ове монографије су: *Где нам је чи-*

талац? (1), *Конструирање значења* (2), *Интертекстуални приступ књижевном делу – методички аспекти* (3), *Читање с истичивањем хоризонта очекивања* (4), *Шта нас сјеречава да читамо?* (5) и *Литература* (6).

У књизи се најприје тематизује питање хронолошког и нехронолошког читања, те прецизно доводи у везу прототекст и референцијални текст (односно изворни текст и цитат), те расвјетљава основни троугао васпитно-образовног приступа читању: текст – дијете/ученик – васпитач/наставник. Кратко се осврћући на програмске основе, ови се појмови контекстуализују у оквирима актуелне образовне политике. Ауторка се након увода, који проблематизује чињоце образовног процеса, најприје бави природом удвајања текстова на најелементарнијем нивоу ка сложенијим интертекстуалним нивоима до којих може да досегне млади реципијент. За те врсте тумачења користи илустративне а уједно препознатљиве мотиве, које проналази у кратким народним умотворинама, а затим и у ау-

торским текстовима. Помним слушањем, читањем и упоређивањем текстова, подстицајним разговорима васпитача (или учитеља) и дјетета (ученика) детектоваће се начини њихове спознаје књижевног свијета и откривати (основна и прикривена) значења. Даљим усложњавањем полазне тезе, коју ауторка развија из поглавља у поглавље, функционализују се и додатно осмишљавају начини сазнавања свијета књижевног дјела на примјерима познатих басни, бајки и епских пјесама кроз призму односа савремене књижевности и традиције, како домаће, тако и свјетске, како усмене, тако и ауторске. У овоме поглављу ближе је терминолошки одређено хронолошко и нехронолошко читање. Након што је појмовно прецизирано питање хронологије читања, приступа се теми која пројектује читалачки интерес дјетета према ономе што у тексту још није сазнато, осим у наговјештајима и очекивањима. Утемељено у феноменолошким теоријама, а поткријепљено резултатима квалитативног истраживања читалачког хоризонта ученика првог разреда гимназије, претпосљедње поглавље конкретизује методичке кораке до читаоца најприје кроз говорну интерпретацију и партиципацију, а за-

тим и кроз илустративне примере пројеката реализованих у предшколским установама. У закључку ауторка указује на поступке којима дијете заједно са васпитачем/учитељем трага за смислом и вриједношћу умјетничког текста. То трагање је и пут који води ка читалачкој сензибилности дјетета и могућности да оно изрекне свој естетски суд. Крилатице француског писца и есејисте Данијела Пенака, којима почињу поглавља, представљају својеврсну улазницу у проблематику читалачког искуства, која се у датом поглављу разматра. Избор литературе чини велики број белетристичких и стручних књига сврстаних по поглављима овога рукописа. Осим репрезентативних писаца српске и свјетске књижевности за дјецу и младе, чија дјела су послужила као узорна грађа за обраду кључних методичких питања, на овом списку преовлађују радови методичара са српског говорног подручја, али и књиге изузетно угледних иностраних мислилаца и теоретичара.

Како је и ауторка нагласила, циљ ове монографије је да прикаже васпитачима и учитељима (на ограниченом корпусу) како је потребно и могуће припремати грађу за пројектни приступ читању као процесу (конструисања значења,

преиспитивања значења у зависности од контекста, формирања хоризонта очекивања итд.). Монографија доноси протометодички материјал као могућу грађу за обликовање аутентичних васпитно-образовних ситуација, имајући у виду значај припремљености учитеља/васпитача и његову улогу у покретању тих ситуација за учење.

Приступи које заговара професорица Мићић су крупан напредак у односу на претходну методичку литературу из ове области и могу да помогну васпитачима и наставницима у превазилажењу слабости пријема (рецепције) књижевног текста, подстицању дјечије читалачке сензибилности и стваралаштва. Рукопис монографије *Дете читалац и хронологија читања* је озбиљан истраживачки подухват, који је израстао из потребе савременог живота, а нарочито из потреба наставног процеса, и добро ће доћи широј читалачкој публици – студентима учитељских студија и предшколског васпитања и образовања, учитељима, васпитачима и професорима методике наставе српског језика и књижевности.

Доц. др Желимир Драјић
Универзитет у Бањој Луци,
Филозофски факултет